

Ἰωάννης Χρυσόστομος - «Ἀληθῶς Ἀνέστη»

ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

Ἐπιμέλεια: Ἱερὰ Μονὴ Παρακλήτου

Προέλευση: [Ἀντιαιρετικὸν Ἐγκόλλιον](#)

Ἡ πλάνη πάντα αὐτοκαταστρέφεται καί, παρόλο πὺ δὲν τὸ θέλει, στηρίζει σὲ ὅλα τὴν ἀλήθεια.

Πρόσεξε: Ἐπρεπε ν' ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ Χριστὸς πέθανε καὶ τάφηκε καὶ ἀναστήθηκε. Ἐ, λοιπὸν ὅλα αὐτὰ τὰ κατοχυρώνουν οἱ ἴδιοι οἱ ἐχθροί! Ἐφ' ὅσον ἔφραξαν μὲ τὸν βράχο καὶ σφράγισαν καὶ φρούρησαν τὸν τάφο, δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ γίνῃ καμία κλοπὴ. Ἀφοῦ ὅμως δὲν ἐγίνε κλοπὴ καὶ ἐν τούτοις ὁ τάφος βρέθηκε ἄδειος, εἶναι ὀλοφάνερο καὶ ἀναντίρρητο ὅτι ἀναστήθηκε. Εἶδες πῶς καὶ μὴ θέλοντας στηρίζουν τὴν ἀλήθεια;

Ἀλλὰ καὶ πότε θὰ τὸν ἔκλεβαν οἱ μαθηταί; Τὸ Σάββατο; Μὰ ἀφοῦ δὲν ἐπιτρεπόταν ἀπὸ τὸν νόμο νὰ κυκλοφορήσουν. Κι ἂν ὑποθέσουμε ὅτι θὰ παραβίαζαν τὸν νόμο τοῦ θεοῦ, πῶς θὰ τολμοῦσαν αὐτοὶ οἱ τόσο δειλοὶ νὰ βγοῦν ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι; Καὶ μὲ ποῖο θάρρος θὰ ριποκινδύνευαν γιὰ ἓνα νεκρὸ; Προσμένοντας ποία ἀνταπόδοση; Ποία ἀμοιβή; Καὶ στ' ἀλήθεια, πῶς στηρίζονταν; Στὴ δεινότητα τοῦ λόγου τους; Ἀλλὰ ἦταν ἀπ' ὅλους ἀμαθέστεροι. Στὰ πολλὰ τους πλούτη; Ἀλλὰ δὲν εἶχαν οὔτε ραβδὶ οὔτε ὑποδήματα. Μήπως στὴν ἔνδοξη καταγωγὴ τους; Ἀλλὰ ἦταν οἱ ἀσημότεροι τοῦ κόσμου. Μήπως στὸ πλῆθος τους; Ἀλλὰ δὲν ξεπερνοῦσαν τοὺς ἔνδεκα, πὺ κι αὐτοὶ σκόρπισαν.

Ἄν ὁ κορυφαῖος τους φοβήθηκε τὸν λόγο μᾶς γυναικας θυρωροῦ κι ὅλοι οἱ ἄλλοι, ὅταν εἶδαν τὸν Διδάσκαλό τους δεμένο, σκόρπισαν καὶ διαλύθηκαν, πῶς θὰ τοὺς περνοῦσε κἂν ἀπ' τὸν νοῦ νὰ τρέξουν στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης καὶ νὰ φυτέψουν πλαστὸ κήρυγμα ἀναστάσεως; Ἀφοῦ φοβήθηκαν τὴ γυναικεία ἀπειλὴ καὶ τὴ θεὰ μόνο τῶν δεσμῶν, πῶς θὰ μπορούσαν νὰ τὰ βάλουν μὲ βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες καὶ λαοὺς, ὅπου ξίφη καὶ τηγάνια καὶ καμίνια καὶ μύριοι θάνατοι κάθε μέρα, ἂν δὲν εἶχαν ἀπολαύσει καὶ οἰκειοποιηθεῖ τὴ δύναμη καὶ τὴν ἔλξη τοῦ Ἀναστάντος;

Ἀλλὰ γι' αὐτὰ πρέπει νὰ ἐπανεέλθουμε. Ἄς ξαναρωτήσουμε ὅμως τώρα τοὺς Ἑβραίους: Πῶς ἔκλεψαν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ οἱ μαθηταί, ὧ ἀνόητοι; Ἐπειδὴ ἡ ἀλήθεια εἶναι λαμπρὴ καὶ ὀλοφάνερη, τὸ ἰουδαϊκὸ ψέμα δὲν μπορεῖ οὔτε σὰν σκιά, νὰ σταθεῖ. Πῶς θὰ τὸ ἔκλεβαν, πὺ εἶχαν τὴν ὑποψία καὶ ἀγρυπνοῦσαν καὶ πρόσεχαν; Μὰ καὶ γιὰ ποῖο λόγο θὰ τὸ ἔκλεβαν; Γιὰ νὰ πλάσουν τὸ δόγμα τῆς Ἀναστάσεως; Καὶ πῶς τοὺς ἤρθε νὰ πλάσουν κάτι τέτοιο αὐτοὶ οἱ δειλοί; Καὶ πῶς κύλησαν τὸν ἀσφαλισμένο βράχο; Πῶς ξέφυγαν ἀπὸ τοσούτους ἄγρυπνους κι ἄγριους φρουροὺς;

Πρόσεξε ὅμως πῶς μὲ ὅσα κάνουν οἱ Ἑβραῖοι πιάνονται πάντα στὰ ἴδια τους τὰ δίχτυα. Νά, ἂν δὲν πήγαιναν στὸν Πιλότο κι ἂν δὲν ζητοῦσαν τὴν κουστωδιά, πὺ εὐκόλα θὰ μπορούσαν νὰ λένε τέτοια ψεύδη οἱ ἀδιάντροποι. Μὰ τώρα ὄχι. (Ἐπῆρχε ἡ κουστωδιά.

Κανείς δὲν μπορούσε νὰ γλιτώσει ἀπ' τὴν ἄγρυπνη προσοχὴ τῆς κι ἀπ' τὰ ξίφη τῆς). Κι ἔπειτα γιατί νὰ μὴν κλέψουν τὸ σῶμα νωρίτερα; Ἀσφαλῶς ἂν εἶχαν σκοπὸ νὰ κάνουν κάτι τέτοιο, θὰ τὸ ἔκαναν ὅταν δὲν ἐφρουρεῖτο ὁ τάφος, τότε ποῦ ἦταν καὶ ἀκίνδυνο καὶ σίγουρο, δηλ. τὴν πρώτη νύχτα- γιατί τὸ Σάββατο πῆγαν οἱ Ἑβραῖοι στὸν Πιλότο καὶ ζήτησαν τὴν κουστωδιά καὶ φρούρησαν τὸν τάφο, ἐνῶ, τὴν πρώτη νύχτα δὲν ἦταν κανένας ἐκεῖ.

Καὶ τί γυρεύουν στὸ ἔδαφος τὰ σουδάρια ποτισμένα μὲ τὴ σμύρνα, ποῦ βρῆκαν, τυλιγμένα μάλιστα, ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι; Εἶχε πάει πρώτη ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία. Κι ὅταν γύρισε καὶ ἀνήγγειλε τὰ θαυμαστὰ συμβάντα στοὺς ἀπόστολους, ἐκεῖνοι χωρὶς καθυστέρηση τρέχουν ἀμέσως στὸ μνημεῖο καὶ βλέπουν κάτω τὰ ὀθόνια. Αὐτὸ ἦταν σημεῖο Ἀναστάσεως. Γιατί ἂν ἤθελαν κάποιοι νὰ τὸν κλέψουν, δὲν θὰ τὸν ἔκλεβαν βέβαια γυμνό. Αὐτὸ θὰ ἦταν ὄχι μόνον ἀτιμωτικὸ ἀλλὰ καὶ ἀνόητο. Δὲν θὰ κοίταζαν νὰ ξεκολλήσουν τὰ σουδάρια, νὰ τὰ τυλίξουν μὲ ἐπιμέλεια καὶ νὰ τὰ βάλουν τακτοποιημένα σ' ἓνα μέρος. Ἀλλὰ τί θὰ ἔκαναν; θ' ἄρπαζαν ὅπως-ὅπως τὸ σῶμα καὶ θ' ἀφευγαν γρήγορα.

Γι' αὐτὸ ἄλλωστε προηγουμένως ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἶπε ὅτι τὸν ἔθαψαν μὲ πολλὴ σμύρνα ποῦ κολλάει τὰ ὀθόνια πάνω στὸ σῶμα, ὅπως τὸ μολύβι τὰ μέταλλα, καὶ δὲν ἦταν καθόλου εὐκόλο νὰ ξεκολλήσουν ὥστε ὅταν ἀκούσεις ὅτι τὰ σουδάρια βρέθηκαν μόνον τους, νὰ μὴν ἀνεχθεῖς ἐκείνους ποῦ λένε ὅτι ἐκλάπη. θὰ πρέπει νὰ ἦταν βέβαια πολὺ ἠλίθιος ὁ κλέφτης, ὥστε νὰ σπαταλήσει γιὰ ἓνα περιττὸ πράγμα τόση προσπάθεια. Γιὰ ποῖο σκοπὸ θ' ἄφηγε τὰ σουδάρια; Καὶ πῶς ἦταν δυνατὸ νὰ ξεφύγει τὴν ὥρα ποῦ θὰ ἔκανε αὐτὴ τὴν ἐργασία; Γιατί ἀσφαλῶς θὰ δαπανοῦσε πολὺ χρόνο καὶ ἦταν φυσικὸ καθυστερώντας νὰ συλληφθεῖ ἐπ' αὐτοφῶρῳ.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀθόνια γιατί κείτονται χωριστὰ καὶ χωριστὰ τὸ σουδάριο, τυλιγμένο μάλιστα; Γιὰ νὰ βεβαιωθεῖς ὅτι δὲν ἦταν ἔργο βιαστικῶν οὔτε ἀνήσυχων κλεφτῶν τὸ νὰ τοποθετήσουν χωριστὰ ἐκεῖνα καὶ χωριστὰ τοῦτο τυλιγμένο. Κι ἀπὸ ἐδῶ λοιπὸν ἀποδεικνύεται ἀπίθανη ἡ κλοπὴ. Ἄλλωστε καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Ἑβραῖοι τὰ σκέφθηκαν ὅλα αὐτὰ καὶ γι' αὐτὸ ἔδωσαν χρήματα στοὺς φρουροὺς λέγοντας: «Πεῖτε σεῖς πῶς τὸν ἔκλεψαν, κι ἐμεῖς θὰ τὰ κανονίσουμε μὲ τὸν ἡγεμόνα».

Ὑποστηρίζοντας ὅτι οἱ μαθηταὶ τὸν ἔκλεψαν ἐπικυρώνουν καὶ μ' αὐτὸ πάλι τὴν Ἀνάσταση, γιατί ἔτσι ὁμολογοῦν πάντως ὅτι τὸ σῶμα δὲν ἦταν ἐκεῖ. Ὅταν ὅμως αὐτοὶ οἱ ἴδιοι βεβαιώνουν ὅτι τὸ σῶμα δὲν ἦταν ἐκεῖ, ἐνῶ ἅπα τὴν ὅλη μεριὰ ἡ κλοπὴ ἀποδεικνύεται ψευδὴς καὶ ἀπίθανη ἀπὸ τὴ σχολαστικὴ φρούρηση καὶ τὶς σφραγίδες τοῦ τάφου καὶ τὰ ὀθόνια καὶ τὸ σουδάριο καὶ τὴ δειλία τῶν μαθητῶν, ἀναμφισβήτητα προβάλλει καὶ ἀπὸ τὰ δικά τους τὰ λόγια ἡ ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως.

Ρωτᾶνε ὅμως πολλοί: Γιατί μόλις ἀναστήθηκε νὰ μὴ φανερωθεῖ ἀμέσως στοὺς Ἰουδαίους; Αὐτὸς ὁ λόγος εἶναι περιττός. Ἄν ὑπῆρχε ἐλπίδα νὰ τοὺς ἐλκύσει στὴν πίστη, δὲν θ' ἀμελοῦσε νὰ φανερωθεῖ σὲ ὅλους. Ἀλλὰ ὅτι δὲν ὑπῆρχε τέτοια ἐλπίδα τὸ ἀπέδειξε ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου: Ἄν καὶ ἦταν ἤδη τέσσερις μέρες νεκρὸς καὶ εἶχε ἀρχίσει νὰ μυρίζει καὶ νὰ σαπίζει, τὸν ἀνέστησε μπροστὰ στὰ μάτια ὄλων. Παρὰ ταῦτα, ὄχι μόνον δὲν ἐλκύστηκαν στὴν πίστη, ἀλλὰ καὶ ἐξαγριώθηκαν ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ, ὥστε ἤθελαν νὰ σκοτώσουν κι Αὐτὸν καὶ τὸν Λάζαρο.

Ἀφοῦ λοιπὸν ὄλων ἀνάστησε καὶ ὄχι μόνον δὲν πίστεψαν, ἀλλὰ καὶ ἐξαγριώθηκαν

έναντίον του, ἂν ὁ ἴδιος μετὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ τοὺς φανερωνόταν, δὲν θὰ ἐξαγριώνονταν πολὺ περισσότερο τυφλωμένοι ἀπὸ τὸ μίσος καὶ τὴν ἀπιστία τους;

Ἀλλὰ γιὰ ν' ἀφοπλίσει τὸν ἄπιστο ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία, ὄχι μόνο σαράντα ὀλόκληρες ἡμέρες ἐμφανίζοταν στοὺς μαθητὲς του καὶ ἔτρωγε μάλιστα μαζί τους, ὅλα παρουσιάσθηκε καὶ σὲ πάνω ἀπὸ πεντακόσιους ἀδελφούς, δηλ. σὲ πλῆθος ὀλόκληρο. Στὸ Θωμᾶ μάλιστα πού δυσπιστοῦσε, ἔδειξε τὰ σημάδια ἀπ' τὰ καρφιά καὶ τὸ τραῦμα ἀπ' τὴ λόγχη.

Καὶ γιατί, λένε, νὰ μὴν κάνει μετὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ μεγάλα κι ἐντυπωσιακὰ θαύματα, ὅλα μόνο ἔφαγε καὶ ἤπιε; Γιατὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴ ἡ Ἀνάσταση ἦταν τὸ μέγιστο θαῦμα, καὶ ἡ πιὸ ἰσχυρὴ ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως ἦταν ὅτι ἔφαγε καὶ ἤπιε.

Μά, γιὰ σκέψου, ἂν οἱ ἀπόστολοι δὲν ἔβλεπαν τὸν Χριστὸ Ἄνασταντα, πῶς τοὺς ἦρθε νὰ φανταστοῦν ὅτι θὰ κυριέψουν τὴν οἰκουμένη; Μήπως τρελάθηκαν ὥστε νὰ νομίζουν ὅτι θὰ κατόρθωναν κάτι τέτοιο; Ἄν ὅμως ἦταν στὰ λογικά τους, ὅπως ἔδειξαν καὶ τὰ πράγματα, πῶς, χωρὶς ἀξιόπιστα ἐχέγγυα ἀπὸ τοὺς οὐρανούς καὶ χωρὶς θεία δύναμη, πῶς, πές μου, θ' ἀποφάσιζαν νὰ βγοῦν σὲ τόσους πολέμους, νὰ τὰ βάλουν μὲ στεριᾶς καὶ θάλασσες καί, δώδεκα ὅλοι κι ὅλοι, ν' ἀγωνισθοῦν μὲ τόση γενναιότητα γιὰ νὰ μεταβάλουν ὅλης τῆς οἰκουμένης τὰ ἔθνη, πού ἦταν ἐπὶ τόσα χρόνια νέκρα ἀπ' τὴν ἁμαρτία;

Καὶ ἂν ἀκόμη ἦταν ἔνδοξοι καὶ πλούσιοι καὶ δυνατοὶ καὶ μορφωμένοι, οὔτε τότε θὰ ἦταν λογικὸ νὰ ξεσηκωθοῦν γιὰ τόσο μεγαλεπήβολα σχέδια. Ἀλλὰ ἐπιτέλους θὰ εἶχε κάποιον λόγο ἢ προσδοκία τους. Αὐτοὶ ὅμως εἶχαν περάσει τὴ ζωὴ τοὺς ἄλλοι στὶς λίμνες, ἄλλοι κατασκευάζοντας σκηνές κι ἄλλοι στὰ τελωνεῖα. Ἄπ' αὐτὰ τὰ ἐπαγγέλματα δὲν ὑπάρχει σχεδὸν τίποτε πιὸ ἄχρηστο καὶ γιὰ τὴ φιλοσοφία καὶ γιὰ νὰ πείσεις κάποιον νὰ σκέπτεται ἀνώτερα, ὅταν μάλιστα δὲν ἔχεις νὰ τοῦ ἐπιδείξεις ἀνάλογο προηγούμενο. Πόσο μᾶλλον πού οἱ ἀπόστολοι, ὄχι μόνο δὲν εἶχαν ἀνάλογα παραδείγματα ἀπ' τὸ παρελθόν, ὅτι θὰ ἐπικρατήσουν, ἀλλὰ ἀντίθετα εἶχαν παραδείγματα, καὶ μάλιστα πρόσφατα, ὅτι δὲν θὰ ἐπικρατήσουν.

Εἶχαν ἐπιχειρήσει πολλοὶ νὰ εἰσαγάγουν καινούργιες διδασκαλίες, ἀλλὰ ἀπέτυχαν. Κι ὄχι μὲ δώδεκα ἀνθρώπους, μὰ μὲ πολὺ πλῆθος. Ὁ Θεοῦδᾶς κι ὁ Ἰούδας π.χ. ἔχοντας ὀλόκληρες μάζες ἀνθρώπων χάθηκαν μαζί μὲ τοὺς ὀπαδούς των.

Ὁ φόβος ἐκεῖνος θὰ ἦταν ἀρκετὸς νὰ τοὺς διδάξει. Ἀλλὰ ἄς ὑποθέσουμε ὅτι περίμεναν νὰ κυριαρχήσουν. Μὲ ποιὲς ἐλπίδες θὰ ἔμπαιναν σὲ τέτοιους κινδύνους, ἂν δὲν ἀπέβλεπαν στὰ μέλλοντα ἀγαθὰ; Τί κέρδος προσδοκοῦσαν μὲ τὸ νὰ ὀδηγήσουν ὅλους στὸν μὴ ἀναστάντα, καθὼς ἰσχυρίζονται οἱ ἐχθροί;

Ἄν τώρα ἄνθρωποι πού πίστεψαν στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ στὰ ἀμέτρητα ἀγαθὰ δύσκολα δέχονται νὰ κινδυνέψουν, πῶς ἐκεῖνοι θὰ ὑπέμεναν τὰ πάνδεινα ματαίως ἢ μᾶλλον γιὰ κακό τους; Γιατὶ ἂν δὲν ἔγινε ἡ Ἀνάσταση, πού ἔγινε, κι ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέβηκε στὸν οὐρανό, τότε προσπαθώντας νὰ τὰ πλάσουν ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ πείσουν τοὺς ἄλλους, ἔμελλαν ὀπωσδήποτε νὰ προκαλέσουν τὴν ὀργὴ τοῦ θεοῦ καὶ νὰ περιμένουν μύριους κερανοὺς ἀπ' τὸν οὐρανό.

Ἄλλωστε κι ἂν ἀκόμη εἶχαν μεγάλη προθυμία ὅταν ζοῦσε ὁ Χριστὸς, θὰ ἔσβηνε μόλις πέθανε. Ἄν δὲν τὸν ἔβλεπαν Ἀναστημένο, τί θὰ ἦταν ἱκανὸ νὰ τοὺς βγάλει σ' ἐκεῖνο τὸν πόλεμο; Ἄν δὲν εἶχε ἀναστηθεῖ, ὄχι μόνο δὲν θὰ ριψοκινδύνευαν γι' αὐτόν, μὰ θὰ τὸν

θεωροῦσαν ἀπατεῶνα: τοὺς εἶχε πεῖ «μετὰ τρεῖς ἡμέρες θ' ἀναστηθῶ» καὶ τοὺς ὑποσχέθηκε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. τοὺς εἶπε ὅτι ἀφοῦ λάβουν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα θὰ κυριαρχήσουν στὴν οἰκουμένη κι ἀκόμη τόσα ἄλλα ὑπερφυσικά καὶ οὐράνια. Ἄν τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν γινόταν, ὅσο κι ἂν τὸν πίστευαν ζωντανό, πεθαμένο δὲν θὰ τὸν ὑπάκουαν φυσικά, ἂν δὲν τὸν ἔβλεπαν Ἀναστάντα.

Καὶ μὲ τὸ δίκιο τους, γιατί θὰ ἔλεγαν: «Μετὰ τρεῖς ἡμέρες», μᾶς εἶπε, «θ' ἀναστηθῶ», καὶ δὲν ἀναστήθηκε. Ὑποσχέθηκε νὰ μᾶς στείλει Πνεῦμα Ἅγιο, καὶ δὲν τὸ ἔστειλε. Πῶς λοιπὸν νὰ τὸν πιστέψουμε γιὰ τὰ μέλλοντα, ἀφοῦ διαψεύδονται τὰ παρόντα;

Ἀλλὰ γιὰ πές μου, σὲ παρακαλῶ, γιὰ ποῖο λόγο, χωρὶς ν' ἀναστηθεῖ, κήρυτταν ὅτι ἀναστήθηκε; Γιατί, λέει, τὸν ἀγαποῦσαν. Μὰ τὸ λογικὸ θὰ ἦταν νὰ τὸν μισοῦν τώρα, ἐπειδὴ τοὺς ἐξαπάτησε καὶ τοὺς πρόδωσε. Ἐνῶ τοὺς ξεμύαλισε μὲ χίλιες δυὸ ἐλπίδες καὶ τοὺς χόρισε ἀπ' τὰ σπίτια τους κι ἀπ' τοὺς γονεῖς τους κι ἀπ' ὅλα καὶ ξεσήκωσε κι ὀλόκληρο τὸ ἰουδαϊκὸ ἔθνος ἐναντίον τους, ὕστερα τοὺς πρόδωσε. Κι ἂν μὲν ἦταν ἀπὸ ἀδυναμία, θὰ τὸν συγχωροῦσαν. Τώρα ὅμως ἦταν σωστὸ κακούργημα: Ἔπρεπε νὰ τοὺς εἶχε πεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ ὄχι νὰ τοὺς ὑποσχεθεῖ τὸν οὐρανό, ἀφοῦ ἦταν θνητός.

Ὡστε λοιπὸν ἦταν φυσικὸ νὰ κάνουν τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο: Νὰ κηρύττουν τὴν ἀπάτη καὶ νὰ τὸν λένε ἀπατεῶνα καὶ μάγο. Ἔτσι θὰ γλίτωναν κι ἀπὸ τοὺς κινδύνους κι ἀπὸ τοὺς πολέμους τῶν ἀντίπαλων. Ὅλοι ξέρουν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἀναγκάστηκαν νὰ δωροδοκήσουν τοὺς στρατιῶτες, γιὰ νὰ ποῦν ὅτι ἔκλεψαν τὸ σῶμα ἂν λοιπὸν πήγαιναν οἱ ἴδιοι οἱ μαθηταὶ κι ἔλεγαν, «ἐμεῖς τὸ κλέψαμε, δὲν ἀναστήθηκε», πόσες τιμὲς δὲν θ' ἀπολάμβαναν; Ὡστε ἦταν στὸ χέρι τους καὶ νὰ τιμηθοῦν καὶ νὰ στεφανωθοῦν! Ἔ, λοιπὸν δὲν ἀναρωτιέσαι γιατί ν' ἀνταλλάξουν ὅλα αὐτὰ μὲ τὶς ἀτιμίες καὶ τοὺς κινδύνους, ἂν δὲν ἦταν μία θεία δύναμη ποὺ τοὺς βεβαίωνε, δυνατότερη ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ γήινα ἀγαθὰ;

Κι ἂν μὲ ὅλα αὐτὰ δὲν σὲ πείσαμε, σκέψου καὶ τοῦτο: Ἔστω ὅτι δὲν εἶχε γίνει ἡ Ἀνάσταση. Κι ἂν ἀκόμη οἱ ἀπόστολοι ἦταν ἀποφασισμένοι νὰ διδάξουν τὸν κόσμον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ κήρυτταν στὸ ὄνομά του. Γιατί εἶναι γνωστὸ, πῶς ὅλοι μας δὲν θέλουμε οὔτε τὰ ὀνόματα ν' ἀκούσουμε, ὅσων μᾶς ἐξαπάτησαν. Ἄλλωστε γιατί θὰ διατυμπάνιζαν τὸ ὄνομά του; Ἐλπίζοντας νὰ ἐπικρατήσουν μ' αὐτό; Μὰ θὰ ἔπρεπε νὰ περιμένουν τὸ ἀντίθετο, γιατί κι ἂν ἔμελλαν νὰ κυριαρχήσουν θὰ χάνονταν φέρνοντας στὴ μέση τὸ ὄνομα ἐνδὸς ἀπατεῶνα.

Ἄς θυμηθοῦμε ἐξ ὅλου ὅτι ἡ ἀγάπη τῶν μαθητῶν πρὸς τὸν Διδάσκαλο, ἐνῶ ζοῦσε ἀκόμη, μαραινόταν σιγὰ-σιγὰ ἀπ' τὸν φόβο τοῦ ἐπικείμενου μαρτυρίου. Ὅταν τοὺς προανήγγειλε τὰ δεινὰ ποὺ θ' ἀκολουθοῦσαν καὶ τὸν σταυρό, πάγωσαν ἀπ' τὸν φόβο τους κι ἔσβησαν τελείως. Ἐνας μάλιστα δὲν ἠθελε οὔτε κἂν νὰ τὸν ἀκολουθήσει στὴν Ἰουδαία, ἐπειδὴ ἄκουσε γιὰ κινδύνους καὶ γιὰ θανάτους. Ἄν μαζί μὲ τὸν Χριστὸ φοβόταν τὸν θάνατο, χωρὶς αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους μαθητάς, μόνος δηλαδή, πῶς θ' ἀποτολμοῦσε;

Ἐπὶ πλέον: Πίστευαν ὅτι θὰ πεθάνει μὲν, ἀλλὰ θ' ἀναστηθεῖ κι ὁμως ὑπέφεραν τόσο. Ἄν δὲν τὸν ἔβλεπαν Ἀναστημένο, πῶς δὲν θὰ ἐξαφανίζονταν καὶ δὲν θὰ ζητοῦσαν ν' ἀνοίξει ἡ γῆ νὰ τοὺς καταπιεῖ ἀπ' τὴν ἀπελπισία τους γιὰ τὴν ἀπάτη κι ἀπ' τὴ φρίκη γιὰ τὰ ἐπερχόμενα; Θ' ἀντιμετώπιζαν τώρα τὴν κατακραυγὴ γιὰ τὴν ἀδιαντροπιά τους. Τί θὰ εἶχαν νὰ ποῦν; Τὸ πάθος τὸ ἤξερε ὅλος ὁ κόσμος: Τὸν κρέμασαν σὲ ψηλὸ ἰκρίωμα, ἦταν μέρα μεσημέρι, μέσα στὴν πρωτεύουσα καὶ στὴν πιὸ μεγάλη γιορτὴ ποὺ κανένα δὲν ἦταν δυνατό ν' ἀπουσιάζει.

Τὴν Ἀνάστασις ὅμως δὲν τὴν εἶδε κανεὶς ἀπ' τοὺς ἄλλους. Κι αὐτὸ δὲν ἦταν μικρὸ ἐμπόδιο γιὰ νὰ τοὺς πείσουν. Πῶς λοιπὸν θὰ μπορούσαν νὰ βεβαιώσουν στεριά καὶ θάλασσα γιὰ τὴν Ἀνάστασις; Καὶ γιατί, πές μου, ἀφοῦ σφόνει καὶ καλὰ ἤθελαν νὰ τὸ κάνουν αὐτό, δὲν ἐγκατέλειπαν τὴν Ἰουδαία ἀμέσως, νὰ πᾶνε στὶς ξένες χῶρες; Ἀλλὰ δὲν θαυμάζεις ὅτι ἔπεισαν πολλοὺς καὶ μέσα στὴν Ἰουδαία;

Εἶχαν τὴν τόλμη νὰ παρουσιάσουν τὰ τεκμήρια τῆς Ἀναστάσεως στοὺς ἴδιους τοὺς φονεῖς, σ' ἐκείνους ποὺ τὸν σταύρωσαν καὶ τὸν ἔθαιναν, στὴν ἴδια τὴν πόλη ὅπου ἀποτολήθηκε τὸ φοβερὸ κακούργημα. Ὡστε καὶ ὅλοι οἱ ἔξω ν' ἀποστομωθοῦν. Γιατὶ ὅταν οἱ «σταυρώσαντες» γίνονται «πιστεύσαντες», τότε καὶ ἡ παρανομία τῆς σταυρώσεως βεβαιώνεται καὶ λάμπει ἢ ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως.

Γιὰ νὰ ἐλκύονται ὅμως τὰ πλήθη σημαίνει πὼς οἱ μαθηταὶ ἔκαναν θαύματα. Ἄν ὅμως δὲν ἀναστήθηκε καὶ μένει νεκρός, πῶς οἱ ἀπόστολοι θαυματουργοῦσαν στὸ ὄνομά του; Πῶς πάλι, ἂν δὲν ἔκαναν θαύματα, ἔπειθαν; Καὶ ἂν μὲν ἔκαναν -καὶ βεβαίως ἔκαναν- εἶχαν θεοῦ δύναμη. Ἄν ὅμως δὲν ἔκαναν καὶ ἐν τούτοις κυριαρχοῦσαν παντοῦ, θὰ ἦταν ἀκόμη πιὸ ἀξιοθαύμαστο. θὰ ἦταν τὸ μέγιστο θαῦμα, ἂν χωρὶς θαύματα διέσχίζαν καὶ κυρίευαν τὴν οἰκουμένη δώδεκα φτωχοὶ καὶ ἀγράμματοι ἄνθρωποι. Ἀσφαλῶς οὔτε μὲ τὰ πλούτη οὔτε μὲ τὴ σοφία τοὺς ἐπεκράτησαν οἱ ψαράδες. Ὡστε καὶ χωρὶς νὰ θέλουν κηρύττουν ὅτι μέσα τοὺς ἐνεργοῦσε ἡ θεία δύναμη τῆς Ἀναστάσεως. Γιατὶ εἶναι τελείως ἀδύνατο ἀνθρώπινη δύναμη νὰ κατορθώσει ποτὲ τέτοια ἐκπληκτικὰ πράγματα.

Προσέξτε μὲ πολὺ ἐδῶ, γιατί αὐτὰ εἶναι ἀναμφισβήτητες ἀποδείξεις τῆς Ἀναστάσεως. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ ἐπαναλάβω πάλι: Ἄν δὲν ἀναστήθηκε, πῶς ἔγιναν ἀργότερα στὸ ὄνομά του μεγαλύτερα θαύματα; Κανεὶς βέβαια δὲν κάνει μετὰ τὸν θάνατό του μεγαλύτερα θαύματα ἀπ' ὅσα ὅταν ζοῦσε. Ἐνῶ ἐδῶ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Χριστοῦ γίνονται θαύματα μεγαλύτερα καὶ κατὰ τὸν τρόπο καὶ κατὰ τὴ φύση: Κατὰ τὴ φύση ἦταν μεγαλύτερα, γιατί ποτὲ ἢ σκιὰ τοῦ Χριστοῦ δὲν θαυματούργησε. Ἐνῶ οἱ σκιεὲς τῶν ἀποστόλων ἔκαναν πολλὰ θαύματα. Κατὰ τὸν τρόπο πάλι ἦταν μεγαλύτερα, ἐπειδὴ τότε μὲν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος πρόσταζε καὶ θαυματοουργοῦσε. Μετὰ τὴ Σταύρωση ὅμως καὶ τὴν Ἀνάστασή του οἱ δοῦλοι του ἐπικαλούμενοι ἀπλῶς τὸ σεβάσμιο καὶ ἅγιο ὄνομά του μεγαλύτερα καὶ ἐκπληκτικότερα ἐπιτελοῦσαν. Ἔτσι δοξαζόταν κι ἀκτινοβολοῦσε πιὸ πολὺ ἢ δυνάμη του.

Γι' αὐτὸ οἱ ἅγιοι Πατέρες ὄρισαν νὰ διαβάζονται ἀμέσως μετὰ τὸν σταυρὸ καὶ τὴν Ἀνάστασή του, οἱ «Πράξεις» ποὺ περιγράφουν τὰ θαύματα τῶν ἀποστόλων καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐπικυρώνουν τὴν Ἀνάστασις, γιὰ νὰ ἔχουμε σαφὴ καὶ ἀναμφισβήτητη τῆς Ἀναστάσεως τὴν ἀπόδειξη: Δὲν τὸν εἶδες Ἀναστάντα μὲ τὰ μάτια τοῦ σώματος; Ἀλλὰ τὸν βλέπεις μὲ τὰ μάτια τῆς Πίστεως. Δὲν τὸν εἶδες μὲ τὰ «ὄμματα» τοῦτα; Θὰ τὸν δεῖς μὲ τὰ θαύματα ἐκεῖνα. Τῶν θαυμάτων ἢ ἐπίδειξη σὲ χειραγωγεῖ στῆς Ἀναστάσεως τὴν ἀπόδειξη.

Θέλεις ὅμως νὰ δεῖς καὶ τώρα θαύματα; Θὰ σοῦ δείξω. Καὶ μάλιστα πιὸ μεγάλα ἀπ' τὰ προηγούμενα: Ὅχι ἓνα νεκρὸ ν' ἀνασταίνεται, ὄχι ἓνα τυφλὸ νὰ ξαναβλέπει, ἀλλὰ τὴ γῆ ὀλόκληρη νὰ ἐγκαταλείπει τὸ σκοτάδι τῆς πλάνης.

Μεγίστη ἀπόδειξη τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ὅτι ὁ Ἐσφαγμένος Χριστὸς ἔδειξε μετὰ τὸν θάνατο τόση δύναμη, ὥστε ἔπεισε τοὺς ζωντανοὺς νὰ περιφρονήσουν καὶ πατρίδα καὶ

σπίτι και φίλους και συγγενείς και την ίδια τη ζωή τους για χάρη του και να προτιμήσουν μαστιγώσεις και κινδύνους και θάνατο. Αυτά δεν είναι κατορθώματα νεκρού κλεισμένου στον τάφο, αλλά αναστημένου και ζωντανού.

Πρόσεξε παρακαλώ: Οί απόστολοι, όταν μὲν ζούσε ὁ Διδάσκαλος ἀπὸ τὸν φόβο τοὺς τὸν πρόδωσαν κι ἐξαφανίσθηκαν ὅλοι. Ὁ Πέτρος μάλιστα τὸν ἀρνήθηκε μὲ ὄρκο τρεῖς φορές. Ὅταν ὅμως πέθανε ὁ Χριστός, αὐτὸς ποὺ τὸν ἀρνήθηκε τρεῖς φορές και πανικοβλήθηκε μπροστὰ σὲ μίαν ὑπηρετιούλα, τόσο ἀπότομα ἄλλαξε, ὥστε ν' ἀψηφήσει ὀλόκληρο λαὸ και μέσ' στὴ μέση του Ἰουδαϊκοῦ ὄχλου νὰ διακηρύξει ὅτι ὁ σταυρωθεὶς και ταφείας ἀναστήθηκε ἐκ νεκρῶν τὴν τρίτη ἡμέρα και ὅτι ἀνέβηκε στὰ οὐράνια. Και τὰ κήρυξε ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ ὑπολογίσει τὴ φοβερὴ μανία τῶν ἐχθρῶν και τὶς συνέπειες.

Ποῦ βρῆκε αὐτὸ τὸ θάρρος; Ποῦ ἄλλοῦ, παρὰ στὴν Ἀνάσταση. Τὸν εἶδε και συνομίλησε μαζί του και ἄκουσε γιὰ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, κι ἔτσι ἔλαβε δύναμη νὰ πεθάνει γι' Αὐτὸν Και νὰ σταυρωθεῖ μὲ τὴν κεφαλὴ πρὸς τὰ κάτω. Τὸ ἐξόχως σπουδαῖο εἶναι ὅτι ὄχι μόνο ὁ Πέτρος και ὁ Παῦλος και οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, ἄλλα, και ὁ Ἰγνάτιος, ποὺ οὔτε κὰν τὸν εἶδε οὔτε ἀπόλαυσε τὴ συντροφιά του, ἔδειξε τόση προθυμία γιὰ χάρη του, ὥστε γι' Αὐτὸν πρόσφερε θυσία τὴ ζωή του. Και μόνο ὁ Ἰγνάτιος και οἱ ἀπόστολοι; Και γυναῖκες καταφρονοῦν τὸν θάνατο, πού, πρὶν ἀναστηθεῖ ὁ Χριστός, ἦταν φοβερὸς και φρικώδης ἀκόμη και σὲ ἄνδρες και μάλιστα ἀγίους.

Ποιὸς τοὺς ἔπεισε ὅλους αὐτοὺς νὰ περιφρονήσουν τὴν παροῦσα ζωὴ; Φυσικὰ δὲν εἶναι κατόρθωμα ἀνθρώπινης δυνάμεως νὰ πειστοῦν τόσες μυριάδες, ὄχι μόνο ἀνδρῶν, ἄλλα και γυναικῶν και παρθένων και μικρῶν παιδιῶν, νὰ πειστοῦν νὰ θυσιάσουν τὴν παροῦσα ζωὴ, νὰ τὰ βάλουν μὲ θηρία, νὰ περιγελάσουν τὴ φωτιά, νὰ καταπατήσουν κάθε εἶδος τιμωρίας και νὰ σπεύσουν πρὸς τὴ μέλλουσα ζωὴ!

Και ποίος, παρακαλῶ, τὰ κατόρθωσε ὅλ' αὐτὰ; Ὁ νεκρός; Ἀλλὰ τόσοι νεκροὶ ὑπῆρξαν και κανένας δὲν ἔκανε τέτοια πράγματα. Μήπως ἦταν μάγος και ἀγύρτης; Πλήθος μάγοι και ἀγύρτες και πλάνοι πέρασαν, ἄλλα ξεχάστηκαν ὅλοι, χωρὶς ν' ἀφήσουν τὸ παραμικρὸ ἴχνος μαζί μὲ τὴ ζωή τους ἔσβησαν κι οἱ μαγανεῖες τους. Ἡ φήμη ὅμως κι ἡ δόξα κι οἱ πιστοὶ του Χριστοῦ κάθε μέρα αὐξάνουν κι ἀπλώνονται σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη.

Οἱ ἄπιστοι φρίττουν κι οἱ πιστοὶ διακηρύττουν:

Χριστὸς ἀνέστη! Ἀληθῶς ἀνέστη!